

Sygn. akt III RC 517/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 czerwca 2014 roku

Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie Wydział III Rodzinny i Nieletnich

w składzie następującym:

Przewodniczący SSR Katarzyna Trzaska

Protokolant Andżelika Socha

po rozpoznaniu w dniu 5 czerwca 2014 roku w Dzierżoniowie

sprawy z powództwa **Dyrektora (...) Centrum Pomocy (...) w D. działającego imieniem małoletniego T. K.**

przeciwko **K. K. (1) i R. K. (1)**

o alimenty

I. zasądza od pozwanej K. K. (1) alimenty na rzecz powoda T. K. urodzonego (...) w B. w kwocie po 50 zł (pięćdziesiąt złotych) miesięcznie, począwszy od dnia 20 grudnia 2013 roku, płatne z góry do dnia 15-tego każdego miesiąca, z ustawowymi odsetkami na wypadek opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat do rąk M. D. prowadzącej rodzinny dom dziecka;

II. zasądza od pozwanego R. K. (1) alimenty na rzecz powoda T. K. urodzonego (...) w B. w kwocie po 200 zł (dwieście złotych) miesięcznie, począwszy od dnia 20 grudnia 2013 roku, płatne z góry do dnia 15-tego każdego miesiąca, z ustawowymi odsetkami na wypadek opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat do rąk M. D. prowadzącej rodzinny dom dziecka;

III. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

IV. nie obciąża pozwanych kosztami postępowania w sprawie;

V. wyrokowi w pkt I. i II nadaje rygor natychmiastowej wykonalności.

III RC 517/13

UZASADNIENIE

Dyrektor (...) Centrum Pomocy (...) w D. wniosła występując z pozwem na rzecz małoletniego T. K. skierowanym przeciwko jego rodzicom K. K. (1) i R. K. (1) o zasądzenie alimentów w kwotach po 200 zł od każdego z nich z ustawowymi odsetkami w razie zwłoki w płatności którejkolwiek z rat, płatnych do rąk M. D. prowadzącej (...), w którym przebywa małoletni.

Na uzasadnienie żądania strona powodowa podała, że zgodnie z art. 38 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie może wytoczyć powództwo o alimenty na rzecz dziecka przebywającego w pieczy zastępczej. Małoletni powód T. K. jest synem pozwanych K. i R. K. (1). Na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Dzierżoniowie został umieszczony w pieczy zastępczej u M. i P. D. prowadzących rodzinny dom dziecka. Rodzice nie płacą alimentów na jego rzecz, nie wykazują zainteresowania synem,

nie utrzymują z nim kontaktu. T. ma 14 lat, jest uczniem gimnazjum. Uzyskane od rodziców środki pozwolą na rozwijanie jego zainteresowań, zaspokajanie potrzeb oraz uczestnictwo w dodatkowo płatnych zajęciach edukacyjnych wyrównujących jego braki edukacyjne.

Pozwani wnieśli o oddalenie powództwa.

Pozwany R. K. (1) podał, że pracuje na czarno i zarabia około 2000 zł miesięcznie. Dostał mieszkanie socjalne, które remontuje. Utrzymuje nieregularny kontakt z synem. Jak ma pieniądze, to kupuje mu różne rzeczy; buty, bluzy, skarpetki.

Pozwana K. K. (1) podała, że jest zarejestrowana jako bezrobotna, bez prawa do zasiłku. Nie pracuje bo ma epilepsję.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Postanowieniem Sądu Rejonowego w Dzierżoniowie z dnia 24 stycznia 2011 roku w sprawie (...)rodzicom małoletniego T. K.została ograniczona władza rodzicielska poprzez umieszczenie go w placówce opiekuńczo- wychowawczej z powodu zaniedbań wychowawczych związanych z nadużywaniem alkoholu przez rodziców chłopca. Orzeczenie to zostało zmienione postanowieniem z dnia 28 maja 2012 roku, w sprawie (...), w którym pozbawiono rodziców władzy rodzicielskiej, a małoletniego T.umieszczono w rodzinnym domu dziecka u P.i M. D., którzy następnie zostali jego opiekunami prawnymi. Małoletni posiada orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, cierpi na chorobę wrzodową żołądka i dwunastnicy. Jest pod stałą opieką gastroenterologa. Jest uczniem II klasy gimnazjum. Opiekunowie otrzymują na niego świadczenie w wysokości 1200 zł na pokrycie kosztów utrzymania dziecka legitymującego się orzeczeniem o niepełnosprawności. Matka prawie nie utrzymuje kontaktu z synem, ojciec odwiedza go, czasami kupuje mu ubrania.

Dowód: akta tut. Sądu (...)

Pozwany R. K. (1) nie ma wyuczonego zawodu. Od wielu lat bezrobotny. Utrzymuje siebie i żonę z prac dorywczych, za które jest w stanie zarobić do 2000 zł miesięcznie. K. K. (1) jest bezrobotna, bez prawa do zasiłku. Nie podejmuje pracy powodu epilepsji, na którą cierpi. Ma orzeczony lekki stopień niepełnosprawności. Jej starania o rentę nie powiodły się. Nie dorabia. Małżonkowie otrzymali mieszkanie socjalne o powierzchni około 18 m², które wyremontowali za kwotę 4000 zł ale niekompletnie. Nie mają w nim jeszcze kanalizacji i wody. Na opłaty wydają 320-330 zł. Według oświadczenia sporadycznie piją alkohol ale palą papierosy.

Dowód: zeznania pozwanej K. K. k. 18-odwrot akt,

zeznania pozwanego R. K. k. 18-odwrot akt.

Sąd zważył:

Powództwo w części zasługuje na uwzględnienie.

Art. 38. 1. ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013 r. poz. 135 i 154) stanowi, że kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie, po zasięgnięciu opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, może wytoczyć na rzecz dziecka przebywającego w pieczy zastępczej powództwo o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych. Kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie wytacza powództwo o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych, w przypadku gdy od umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej upłynął rok. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 i 2, w postępowaniu przed sądem do kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie stosuje się odpowiednio przepisy o udziale prokuratora w postępowaniu cywilnym. Z kolei z art. 80. 1. wspomnianej wyżej ustawy wynika, że rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka, na każde umieszczone dziecko, przysługuje świadczenie na pokrycie kosztów jego utrzymania, nie niższe niż kwota 660 zł miesięcznie - w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej i 1000 zł miesięcznie - w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej lub rodzinnym

domu dziecka. Wysokość świadczenia, o którym mowa w ust. 1, pomniejsza się o kwotę nie wyższą niż 50% dochodu dziecka, nie więcej jednak niż o 80% kwot, o których mowa w ust. 1. Za dochód dziecka uważa się otrzymywane alimenty, rentę rodzinną oraz uposażenie rodzinne. Z przepisów powyższych wynika, że umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej nie powoduje jednocześnie zwolnienia rodziców od obowiązku lożenia na potrzeby dziecka. Tak też orzekł Wojewódzki Sąd Administracyjny w G. w wyroku z dnia 17 października 2013 roku w sprawie (...) SA/Gd 537/13, gdzie stwierdził, że obowiązek alimentacyjny (zapewnienia środków utrzymania i w miarę potrzeby wychowania) ciąży w pierwszej kolejności na rodzicach dzieci. Umieszczenie dzieci w rodzinie zastępczej - stanowiącej formę ograniczenia władzy rodzicielskiej - nie znosi ciężącego na rodzicach w stosunku do ich dzieci obowiązku alimentacyjnego. Przerzucanie całego ciężaru związanego z utrzymaniem dzieci tylko na państwo jest nieuprawnione i nie może zasługiwać na aprobatę. Nie zwalnia z tego obowiązku również pozbawienie rodziców władzy rodzicielskiej.

W myśl przepisu art. 133 § 1 k.r.o. rodzice obowiązani są do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, chyba że dochody z majątku dziecka wystarczają na pokrycie kosztów jego utrzymania i wychowania. Zaś według przepisu art. 135 § 1 k.r.o. zakres świadczeń alimentacyjnych zależy od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz od zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego.

Jak wynika zatem z treści powołanego wyżej przepisu zakres obowiązku alimentacyjnego zależy z jednej strony od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego, z drugiej zaś - od zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego. Pojęcia "usprawiedliwione potrzeby" oraz "możliwości zarobkowe i majątkowe" zostały szczegółowo omówione w uchwale Pełnego Składu Izby Cywilnej i Administracyjnej Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 1987 r. (M.P. z 1988 r. Nr 6, poz. 60). W uchwale tej stwierdzono między innymi: "Pojęcia usprawiedliwionych potrzeb nie można jednoznacznie zdefiniować, ponieważ nie ma jednego stałego kryterium odniesienia. Rodzaj i rozmiar tych potrzeb jest uzależniony od cech osoby uprawnionej oraz od splotu okoliczności natury społecznej i gospodarczej, w których osoba uprawniona się znajduje. Nie jest możliwe ustalenie katalogu usprawiedliwionych potrzeb podlegających zaspokojeniu w ramach obowiązku alimentacyjnego i odróżnienie ich od tych, które jako objaw zbytku lub z innych przyczyn nie powinny być uwzględnione. W każdym razie zakres obowiązku alimentacyjnego wyznaczać będą poszczególne sytuacje uprawnionego i zobowiązanego, konkretne warunki społeczno-ekonomiczne oraz cele i funkcje obowiązku alimentacyjnego. Dopiero na tym tle będzie można określić potrzeby życiowe - materialne i intelektualne uprawnionego.

Zakres potrzeb dziecka, które powinny być przez rodziców zaspokojone, wyznacza treść art. 96 k.r.o., według którego rodzice obowiązani są troszczyć się o fizyczny i duchowy rozwój dziecka.

Orzecznictwo SN jest zgodne co do tego, że możliwości zarobkowe osoby zobowiązanej nie wynikają z faktycznie osiągniętych zarobków i dochodów, ale stanowią środki pieniężne, które osoba zobowiązana może i powinna uzyskiwać przy dołożeniu należytej staranności, stosownie do swych sił umysłowych i fizycznych (por. np.: orzeczenie SN z dnia 9 stycznia 1959 r., 3 CR 212/59, OSPiKA 1960, z. 2, poz. 41; uchwałę pełnego składu (...) - Izby Cywilnej i Administracyjnej z dnia 16 grudnia 1987 r., III CZP 91/86, OSNCP 1988, nr 4, poz. 42; wyrok SN z dnia 22 czerwca 2007 r., II UK 229/06, LEX nr 422753). W uzasadnieniu uchwały 7 sędziów SN z dnia 26 maja 1995 r., III CZP 178/94 (LEX nr 4233), SN podkreślił, że: „ustalenie możliwości zarobkowych (majątkowych) zobowiązanego do alimentacji ma często charakter hipoteczny, gdyż kryterium takich możliwości nie zawsze są zarobki osiągnięte aktualnie przez zobowiązanego, lecz sama zdolność do uzyskania wyższego wynagrodzenia. Jeżeli zatem – najczęściej – wysokość alimentów sąd ustala na podstawie zarobków otrzymywanych przez pozwanego, to nie dlatego, że pomija dyspozycję art. 135 § 1 k.r.o., lecz z tej racji, że zarobki te odpowiadają możliwościom zobowiązanego. Prowadzi to do konkluzji, że poza całokształtem okoliczności faktycznych, które w sprawie o alimenty sąd obowiązany jest wziąć pod uwagę, istnieje pewna sfera ocen, które odnoszą się do przypuszczenia, domysłu, a nie do faktów jako okoliczności rzeczywistych”.

Jednocześnie jak podkreślił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 14 stycznia 2000 roku w sprawie I CKN 1177/99 rodzice mogą być zwolnieni od świadczeń alimentacyjnych w stosunku do dziecka tylko wtedy, gdy dziecko posiada własny majątek, a dochody z tego majątku wystarczają na całkowite pokrycie kosztów jego utrzymania i wychowania. We wszelkich innych wypadkach na rodzicach ciąży stanowczy obowiązek, ograniczony tylko ich możliwościami

zarobkowymi i majątkowymi stosownie do art. 135 § 1 k.r. i op., utrzymania dziecka. W szczególności nie może zwolnić rodziców od obowiązku świadczeń alimentacyjnych okoliczność, że dziecko jest faktycznie utrzymywane przez kogo innego. Nadto rozważając przepisy art. 135 § 1 k.r.o. i art. 138 k.r.o. nie można abstrahować od obowiązków wynikających z innych przepisów. Art. 96 k.r.o. nakłada na rodziców obowiązek troski o fizyczny i duchowy rozwój dziecka, zaś wedle art. 133 § 1 k.r.o. rodzice obowiązani są do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest w stanie utrzymać się samodzielnie także wtedy, gdy nie znajduje się w niedostatku. Wobec treści tych przepisów uznać trzeba, że rodzic powinien dzielić się z dzieckiem skromnym nawet dochodem (wyrok SN z dnia 6 stycznia 2000 roku w sprawie I CKN 1077/99).

W świetle powyższego nie zasługiwało na aprobatę stanowisko pozwanych wnoszących o całkowite zwolnienie ich od obowiązku alimentacyjnego w związku z trudną sytuacją materialną. Jakkolwiek obydwój są bezrobotni, bez prawa do zasiłku, to nie są oni całkowicie pozbawieni możliwości zarobkowych. Pozwany przyznał, że pracuje „na czarno” i osiąga dochody sięgające nawet 2000 zł miesięcznie. Utrzymuje z tych pieniędzy wyłącznie siebie i żonę, która też nie jest pozbawiona możliwości zarobkowych skoro ma orzeczony lekki stopień niepełnosprawności i nie została przyznana jej renta w związku z niezdolnością do pracy. Jakkolwiek epilepsja znacznie utrudnia znalezienie stałej pracy, to na pewno nie uniemożliwia wykonywania zajęć dorywczych. Z tej przyczyny sąd zasądził od pozwanego R. K. (1) alimenty na rzecz małoletniego T. K. w kwocie po 200 zł miesięcznie, a od pozwanej K. K. (1) w kwocie po 50 zł miesięcznie z tej przyczyny, że bardzo trudna sytuacja materialna nie zwalnia rodziców od obowiązku podzielenia się z dzieckiem nawet skromnym dochodem. Jak już zostało wyżej powiedziane obowiązek alimentacyjny można spełniać także poprzez dokładanie osobistych starań w opiece nad dzieckiem i dbanie o nie na co dzień. Pozwani tego nie czynią. W związku ze swoim alkoholizmem przerzucili obowiązek opieki na państwo i dodatkowo czują się zwolnieni od łożenia na utrzymanie syna usprawiedliwiając się sytuacją materialną. Postawa taka nie zasługuje na aprobatę. Jakkolwiek ojciec utrzymuje sporadyczny kontakt z T., to dzieje się tak raczej z inicjatywy dziecka, jak wynika z akt (...). Matka się z nim nie kontaktuje. Obydwój rodzice palą natomiast papierosy i nie są abstynentami. Ograniczenie tych używek z pewnością spowoduje, że możliwe będzie spełnienie przez nich obowiązku alimentacyjnego wobec dziecka umieszczonego w rodzinnym domu dziecka .

Ze względu na trudną sytuację materialną pozwanych sąd nie obciążył ich kosztami postępowania, a w szczególności opłatą sądową.

Z powyższych względów sąd orzekł jak w sentencji wyroku.